# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0825U002595

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 02-07-2025

**Статус:** Наказ про видачу диплома

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Джангіров Олександр Геннадійович
2. Oleksandr H. Dzhanhirov

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0009-0009-8355-938X

**Вид дисертації:** доктор філософії

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 051

**Назва наукової спеціальності:** Економіка

**Галузь / галузі знань:** соціальні та поведінкові науки

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Економіка

**Дата захисту:** 31-07-2025

**Спеціальність за освітою:** Фінанси, банківська справа та страхування

**Місце роботи здобувача:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** PhD 9510

**Повне найменування юридичної особи:** Полтавський державний аграрний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 00493014

**Місцезнаходження:** вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** https://ror.org/01s344n79

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Полтавський державний аграрний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 00493014

**Місцезнаходження:** вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** https://ror.org/01s344n79

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 06.71.07

**Тема дисертації:**

1. Інвестиційне забезпечення аграрного сектору економіки в умовах кластерної організації господарювання

2. Investment provision for the agricultural sector of the economy under conditions of cluster organization of activity.

**Реферат/анотація:**

1. Дисертаційна робота присвячена розробці теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо поліпшення системи інвестиційного забезпечення аграрного сектору економіки в умовах кластерної організації господарювання. У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретико-методичні засади інвестиційного забезпеченням розвитку аграрного сектору економіки в умовах кластерної організації господарювання» визначено сутність інвестиційного забезпечення в контексті економічного розвитку, досліджено особливості кластерної організації господарювання як чинника підвищення ефективності інвестиційної діяльності в аграрній сфері та обґрунтовано методичні підходи до оцінювання інвестиційним забезпеченням розвитку аграрного сектору економіки. Проведено економічну діагностику інвестиційного забезпечення аграрного сектору, включаючи аналіз стану функціонування та економічної результативності аграрного сектору, а також динаміки та структури його інвестиційного забезпечення. Автором запропонована візуалізація системної парадигми інтерпретації інвестиційного забезпечення як інтегрованої

системи, де всі елементи (ресурси, процеси, механізми, інструменти) перебувають у синергетичній взаємодії. Це дозволяє здійснювати комплексний аналіз факторів, що детермінують ефективність інвестиційної діяльності, та розробляти стратегії для її оптимізації. При цьому, результативність інвестиційної діяльності тісно корелює з урахуванням трьох ключових факторів, що формують своєрідний "трикутник" інвестиційного процесу: ризик, ліквідність та часовий горизонт. При цьому, обґрунтовано, що сучасна парадигма інвестування має ґрунтуватися на принципах сталого розвитку, передбачаючи не лише економічне зростання, а й забезпечення соціальної справедливості та екологічної відповідальності. Це зумовлює необхідність інтеграції показників соціальної та екологічної ефективності інвестиційних проєктів до традиційних фінансових метрик. Встановлено, що кластерна модель організації господарювання є прогресивною формою економічної інтеграції, яка базується на поєднанні географічної концентрації, галузевої спеціалізації та мережевої взаємодії між підприємствами, науковими установами та органами влади. Систематизовано специфічні особливості аграрних кластерів, які визначають їхню роль у підвищенні ефективності інвестиційної діяльності. До цих особливостей належать: значна залежність від природно-кліматичних умов, що зумовлює підвищені ризики та потребує специфічних підходів до інвестування; поєднання виробничих та соціальних функцій, що передбачає спрямування інвестицій не лише на модернізацію виробництва, а й на розвиток сільських територій; важливість забезпечення продовольчої безпеки країни, що визначає стратегічні пріоритети інвестиційної політики в аграрному секторі. У другому розділі «Економічна діагностика інвестиційного забезпечення аграрного сектору економіки» автором оцінено сучасний стан функціонування аграрного сектора економіки та праведно аналітичне дослідження економічної результативності функціонування аграрного сектору; досліджено динаміку та структуру інвестиційного забезпечення аграрного сектору. Удосконалено критеріальні виміри та систему оцінки ефективності інвестицій на основі показників інвестиційної продуктивності, інтенсивності та активності. Дістали подальшого розвитку сутнісні ознаки інвестицій та теоретичне узагальнення наукових підходів до визначення сутності інвестиційного забезпечення. Аналіз даних дозволив виявити суттєві відмінності в спеціалізації між різними типами господарств. Сільськогосподарські підприємства демонструють більш виражену спеціалізацію на зернових та технічних культурах. Натомість, господарства населення мають більш диверсифіковану структуру посівних площ. При цьому, аналіз макроекономічних показників України за період 2013-2024 рр. виявив загальну тенденцію до зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), проте частка аграрного сектору в його структурі має тенденцію до зниження. Це свідчить про зростання внеску інших галузей економіки в загальну економічну структуру країни. Водночас, аграрний сектор залишається критично важливим для експортного потенціалу України, забезпечуючи значну частину валютних надходжень. Домінуючою складовою експорту є сировинні та первинно перероблені товари рослинного походження, що підкреслює важливість зернових та олійних культур для зовнішньої торгівлі. Аналіз економічної результативності діяльності аграрних підприємств виявив значні коливання прибутковості. Рекордні показники прибутковості у 2021 році, зумовлені високим урожаєм та сприятливою ціновою кон'юнктурою, змінилися значними збитками у 2022-2023 рр. Це погіршення фінансових результатів було спричинене зростанням собівартості виробництва, порушенням логістичних ланцюгів, окупацією територій та іншими негативними наслідками воєнних дій.

2. This dissertation is dedicated to the development of theoretical and methodical foundations and practical recommendations for improving the investment provision system of the agricultural sector of the economy under the conditions of cluster organization of activity. The first chapter of the dissertation, "Theoretical and methodical foundations of investment provision for the development of the agricultural sector of the economy under the conditions of cluster organization of activity," defines the essence of investment provision in the context of economic development, explores the peculiarities of cluster organization of activity as a factor in increasing the efficiency of investment activity in the agricultural sphere, and substantiates methodical approaches to evaluating the investment provision for the development of the agricultural sector of the economy. An economic diagnosis of the investment provision of the agricultural sector is conducted, including an analysis of the state of functioning and economic performance of the agricultural sector, as well as the dynamics and structure of its investment

provision. The author proposes a visualization of the systemic paradigm for interpreting investment provision as an integrated system where all elements (resources, processes, mechanisms, instruments) are in synergistic interaction. This allows for a comprehensive analysis of the factors that determine the effectiveness of investment activity and the development of strategies for its optimization. Furthermore, the effectiveness of investment activity is closely correlated with the consideration of three key factors forming a distinctive "triangle" of the investment process: risk, liquidity, and time horizon. It is also substantiated that the modern investment paradigm should be based on the principles of sustainable development, implying not only economic growth but also ensuring social justice and environmental responsibility. This necessitates the integration of social and environmental performance indicators of investment projects into traditional financial metrics. It has been established that the cluster model of management organization is a progressive form of economic integration based on a combination of geographical concentration, sectoral specialization, and network interaction among enterprises, scientific institutions, and government bodies. The specific features of agricultural clusters that determine their role in increasing the efficiency of investment activity have been systematized. These features include: a significant dependence on natural and climatic conditions, which leads to increased risks and requires specific investment approaches; the combination of production and social functions, which implies directing investments not only towards the modernization of production but also towards the development of rural areas; the importance of ensuring the country's food security, which defines the strategic priorities of investment policy in the agricultural sector. In the second chapter, "Economic Diagnosis of Investment Provision for the Agricultural Sector of the Economy," the author assesses the current state of functioning of the agricultural sector of the economy and conducts a sound analytical study of the economic performance of the agricultural sector's functioning; the dynamics and structure of the agricultural sector's investment provision are investigated. The criteria for measurement and the system for evaluating investment efficiency based on indicators of investment productivity, intensity, and activity have been improved. The essential characteristics of investments and the theoretical generalization of scientific approaches to defining the essence of investment provision have been further developed. The analysis of the data revealed significant differences in specialization among various types of farms. Agricultural enterprises demonstrate a more pronounced specialization in grain and industrial crops. In contrast, household farms have a more diversified structure of sown areas. Furthermore, the analysis of Ukraine's macroeconomic indicators for the period 2013-2024 revealed a general trend of growth in gross domestic product (GDP), but the share of the agricultural sector in its structure tends to decrease. This indicates an increasing contribution of other sectors of the economy to the country's overall economic structure. At the same time, the agricultural sector remains critically important for Ukraine's export potential, providing a significant portion of foreign exchange earnings. The dominant component of exports consists of raw materials and primary processed goods of plant origin, which underscores the importance of grain and oilseed crops for foreign trade.

**Державний реєстраційний номер ДіР:** 0122U201799, 0122U201708

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:** Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:** Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

**Підсумки дослідження:** Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

## Публікації:


- 1. Джангіров О.Г. Сутність та особливості інвестиційного забезпечення розвитку аграрного сектору України. Всеукраїнський науковий журнал «Актуальні проблеми інноваційної економіки та права». 2024. № 6. С. 88-92. DOI: https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-6-18

- 2. Джангіров О.Г. Організаційно-економічні механізми стимулювання інвестиційної діяльності в аграрних кластерах. Здобутки економіки: перспективи та інновації. 2024. № 11. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.15093477.
- 3. Джангіров О.Г. Інституційні та функціональні аспекти кластерізації в інвестиційному забезпеченні аграрного сектора. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Т.9. № 4 DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-4-67
- 4. Джангіров О.Г. Теоретико-методологічні аспекти інвестиційного забезпечення розвитку кластерних утворень в аграрному секторі. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025 рік. Том 10. № 1. DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-67
- 5.Джангіров О.Г., Будніков О.А. Проблеми формування інвестиційного клімату аграрних підприємств України. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали VI Всеукр. наук.-практич. конф. Ч. 2. м. Полтава, 30 – 31 березня 2023 р. Полтава, 2023. С. 77-79.
- 6.Джангіров О.Г., Дуднік М.І., Крамаренко А.О. Структура посівної площі зернових та зернобобових: інвестування в її розвиток. Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених: Матеріали I Всеукр. наук.-практич. конф. м. Полтава, 26 – 27 квітня 2023 р. Полтава, 2023. С. 96-98.

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Впроваджено

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Аранчій Валентина Іванівна

2. Valentyna I. Aranchii

**Кваліфікація:** к.е.н., професор, 08.06.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002- 7391-288

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Полтавський державний аграрний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 00493014

**Місцезнаходження:** вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** https://ror.org/01s344n79

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кошкалда Ірина Віталіївна

2. Iryna V. Koshkalda

**Кваліфікація:** д. е. н., професор, 08.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-4855-8890

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Державний біотехнологічний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 44234755

**Місцезнаходження:** вул. Алчевських, буд. 44, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Вдовенко Наталія Михайлівна

2. Nataliia M. Vdovenko

**Кваліфікація:** д. е. н., професор, 08.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0849-057X

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Національний університет біоресурсів і природокористування України

**Код за ЄДРПОУ:** 00493706

**Місцезнаходження:** вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

**Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Томілін Олексій Олександрович

2. Oleksii O. Tomilin

**Кваліфікація:** д. е. н., професор, 08.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-6454-1154

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Полтавський державний аграрний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 00493014

**Місцезнаходження:** вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** https://ror.org/01s344n79

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Зось-Кіор Микола Валерійович
2. Mykola V. Zos-Kior

**Кваліфікація:** д. е. н., професор, 08.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-8330-2909

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Полтавський державний аграрний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 00493014

**Місцезнаходження:** вул. Сковороди, буд. 1/3, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** https://ror.org/01s344n79

## VIII. Заключні відомості

| | |
|---|---|
| **Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** | Медвідь Вікторія Юріївна |
| **Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** | Медвідь Вікторія Юріївна |
| **Відповідальний за підготовку облікових документів** | Кузьміна Наталія Миколаївна |
| **Реєстратор** | УкрІНТЕІ |
| **Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** | Юрченко Тетяна Анатоліївна |